

İlk Adım: Teşhis

Ali Mezarcıođlu

2011 Haziran

www.cingeneyiz.org

İÇİNDEKİLER

0-Temel Kavramlar Sözlüğü

1-Bu Yazı Neden Yazıldı?

2-Çingene Evrensel Milleti

3-Çingeneliğin Doğuşu: Atalarımız Neden Göçebe Zanaatçı Oldu

4-Neden Atalarımız Alternatif Geçim Yolları Aramadı?

5-Sanayi Sonrası Dönemde Çingene Yaşamı

6-Çingeneler Hangi İşlerde Çalışabilir?

7-Çingene Mahalleleri ve Göçebelik

8-Sonuç

0-Temel Kavramlar Sözlüğü

Lütfen yazıya başlamadan önce yazıda geçen temel kavramları inceleyin.

Tabiat İnsanları: Geçimleri avcılık ve yiyecek toplayıcılığı ile sağlayan insan toplulukları tabiat insanlarıdır. Tabiat insanları doğal şartların avcılık ve yiyecek toplayıcılığı ile geçinmeye uygun olduğu coğrafyalarda yaşamlarını sürdürürler.

Göçebe Zanaatçı: Geçimlerini yerleşik tarımcı veya hayvan sürüsü sahibi göçebe kavimlere çeşitli zanaat ürünleri (sepet, elek, hasır, kalaylama, metal eşya, deri işleme, müzik, halk tiyatrosu vb) ya da çeşitli hizmetleri (halk hekimliği, dişçilik, ilaç yapımı, hayvan yetiştiriciliği, hayvan bakımı, tarım işçiliği, rehberlik vb) sunarak sağlayan kavimler göçebe zanaatçıdır. Göçebe zanaatçı kavimler imkan buldukça tarım ve hayvancılık yapmayı da denemişlerdir. Sanayi sonrasında göçebe zanaatçı kavimlerin eski meslekleri büyük ölçüde yok olmuş onlar da yeni geçim yolları arayışına girmişlerdir.

Çingene: Sanayi öncesi dönemde ataları esas olarak göçebe zanaatçılıkla geçinmiş kavimlerin ortak adı Anadolu, Doğu Avrupa, Orta Asya ve Orta Doğu'nun kimi bölümlerinde Çingenedir.

Gaco: Romanes konuşan Çingeneler; Çingene olmayanlara Gaco adını vermişlerdir. Başka Çingene kavimlerinin de Çingene olmayanlara verdikleri Geben, Muul, Şivan gibi isimler bulunmaktadır.

Evrensel Millet: İnsanlık iki evrensel milletten oluşur. Bir tarafta Çingene kavimlerinden oluşan Çingene Evrensel Milleti diğer tarafta ise Gaco kavimlerinden oluşan Gaco Evrensel Milleti. Her iki evrensel millet de aslında birbirinin öz kardeşidir. Tüm insan kavimlerinin ortak atası tabiat insanlarıdır.

1.Bu Yazı Neden Yazıldı

Çingenerler; yaşadıkları her yerde içinde buldukları toplumlarla bütünleşmek istemektedirler. Atalarımız gibi bizler de birlikte yaşadığımız toplumların refah içerisindeki kesimleri nasıl yaşıyorlarsa öyle yaşamak istiyoruz. Yokluktan, yoksulluktan, sefaletten bıktık. Başkalarının sandığının aksine sorun bizim bunu isteyip istememizle ilgili değildir. Bu yazı tamamlandığında okurlarımız görecekler ki aslında temel mesele içinde yaşadığımız toplumların yönetici ve halklarının gerçekte Çingenerlerin içinde yaşadıkları toplumlarla bütünleşmesini isteyip istemedikleridir.

Bu yazı öncelikle Çingenerlerin binlerce yıldır yaşadıkları problemlerin temel nedenlerini anlamaları için yazılıyor. Bu süre içerisinde atalarımızın neler yaşadığını, bizleri Gaco kavimlerinden ayıran temel faktörleri net bir biçimde ortaya koymaya çalışacağız. Farklı Çingene kavimlerinin mensupları içerisinde çıkan pek çok insan toplumunun karşı karşıya olduğu büyük sorunlar karşısında birşeyler yapma ihtiyacı hissetmektedir. Ne var ki sorunların gerçek nedenleri basmakalıp, beylik lafların ötesinde tespit edilemediğinden sağlıklı bir gelişme elde edilememektedir. Bu yazıda hastalığın teşhisi yapılacaktır. Tedavi ise ancak burada ortaya konulacak olan gerçekler üzerinden geliştirilebilecektir. Toplumlarının derdine derman olmak isteyen Çingenerlerin bu gerçekleri çok iyi anlamaları hayati önemdedir.

2-Çingene Evrensel Milleti

Bir Çingene aynı anda iki temel kimliğe sahip olarak doğar. Bir tarafta ait olduğu kavmin kimliği, diğer taraftan Çingene Evrensel Milletine mensup olmaktan ileri gelen Çingene kimliği. Dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Çingene Evrensel Milletine mensup kavimlerin üyeleri; dilleri, kültürleri ve tarihleri ile kendi kavimlerine özgü etnik bir kimliğe sahiptirler. Roman Çingeneleri özünü bir tarafta Romanes dilinin diğer tarafta ise Hint-Balkan-Fars coğrafyasının kendine özgü renklerinin oluşturduğu bir etnik kimliğin taşıyıcılarıdır. Abdal Çingenelerinin etnik kimliğinin olmazsa olmazı ise bir tarafta Abdoltili isimli lisanları, diğer tarafta ise Orta Asya bozkırlarının kültür değerlerini Fars kültürü ile kaynaştıran bir yaşam biçimidir. Pavee Çingeneleri bir yanda İrlanda coğrafyasında iz bırakmış en eski medeniyetlerin mirasını yüklenirken diğer taraftan Cant isimli dillerini günümüze kadar yaşatmayı başarırlar.

Çingene Evrensel Milletine mensup kavimlere dünyanın her bölgesinden sayısız farklı örnek verilebilir. Her bir kavim kendi diline; kendi tarihine ve kendi etnik kültürüne sahiptir. Diğer taraftan temel bir ortak nokta , tüm bu farklı etnik toplulukları, kavimleri aynı evrensel milletin mensubu yapar. Çingene Evrensel Milletine mensup kavimlerin ataları, sanayi öncesi dönem boyunca Gaco Evrensel Milletine mensup kavimlerin atalarından farklı olarak temel geçimlerini göçebe zanaatçılığa dayandırmışlardır.

Göçebe zanaatçı kavimler; çeşitli zanaat ve hizmetleri sundukları Gaco kavimlerinden onların tarım ve hayvancılık yoluyla ürettikleri gıda maddelerini alırlar. Göçebe zanaatçılık özellikle bu sebepten dolayı çileli bir geçim yolu olur. Ekmeğini kendi üretememek, gıda için Gacolarla el açmak zorunda kalmak binlerce yıl boyunca atalarımızın en büyük çilesi olmuştur. Hor görülmelerinde, aşağılanmalarında bu durumun çok büyük bir etkisi vardır. Sanayi sonrasında göçebe zanaatçılığın temeli olan meslekler ortadan kalkmış olmasına rağmen binlerce yılın izleri silinmemiş, sorunlar yeni biçimler altında devam etmişlerdir. Geçmişin yokluğu, yoksulluğu ve acıları bugünlere kadar taşınmıştır.

3-Çingeneğin Doğuşu: Atalarımız Neden Göçebe Zanaatçı Oldu

Pek çoklarının sandığının aksine temeli göçebe zanaatçılığa dayanan Çingene yaşamı büyük zorluklarla doludur. Hal böyleyken atalarımız neden bu yaşam şeklini seçtiler? Gaco Evrensel Milletine mensup kavimlerin yaptığı gibi; tarım yapmak, büyük hayvan sürüleri beslemek ve böylelikle gıdasını kendi üretmek dururken atalarımız neden göçebe zanaatçı yaşam şeklini tercih etmişlerdir? Bu soru doğru bir soru değildir. Zannedildiğinin aksine bu durum hiçbir yerde bir tercih neticesinde ortaya çıkmamıştır. Çingeneği, Çingene Usulü Geçim Yollarını başlatan Çingeneler değildirlir. Tamamen bizim dışımızda gelişen şartlar neticesinde atalarımız yaşamlarını göçebe zanaatçılığa dayandırmak zorunda kalmışlardır.

Göçebe zanaatçı geçim yolunu benimseyerek Çingene Evrensel Milletine katılan kavimler 3 ayrı sosyal kaynaktan gelmektedirler. Bunlar arasında en kalabalık olanı Tabiat İnsanlarıdır. Tabiat İnsanları, doğal koşulların son derece uygun olduğu, cennet misali topraklarda yaşamlarını sürdüren insan topluluklarıdır. Bitkileri toplayarak ve hayvanları avlayarak geçimlerini sürdürürler. Aslına bakılırsa insanlığın ortak kökü Tabiat İnsanlarıdır. Binlerce yıl öncesinde tüm insanlık bu şekilde yaşamış, farklı geçim ve yaşam şekilleri daha sonra ortaya çıkmıştır. Günümüzde dahi hala uygun doğal koşulların olduğu, cennet misali bölgelerde Tabiat İnsanları yaşamlarını sürdürmektedirler.

İlk Çingeneler Tabiat İnsanlarının arasından çıkmışlardır. Tarla yapmak veya otlak arazisi açmak isteyen Gacolar tabiat insanların avcılık ve toplayıcılıkla geçindikleri cennet misali yaşam alanlarını daraltmışlardır. Kimi zamansa bu alanlar güç sahibi kişiler için özel av arazilerine dönüştürülerek tabiat insanlarına yasaklanmıştır. Barışçı bir geleneğe sahip olan tabiat insanları karşılarında silahlı savaşçı kavimleri buldukları için onlara karşı direnme imkanı bulamamışlardır. Buna karşılık şanslarına küsüp açlığa da boyun eğmemişlerdir. Hayatta kalabilmek için Çingene Usulü Geçim Yolları geliştirilmiş, göçebe zanaatçı yaşam tarzı ortaya atılmıştır.

Temel yaşam alanları ele geçirilen tabiat insanları; binlerce yıl içerisinde edindikleri tabiat bilgisini, zanaat ve teknik uzmanlığı kullanarak Gaco kavimlerinin ihtiyaç duydukları çok sayıda temel zanaat ve hizmeti onlara sunmaya başlamışlardır. Gıdalarına doğrudan doğruya ulaşmaları engellendiği için de gıda maddelerini zanaat ve hizmetleri sundukları Gacolardan dolaylı yoldan almak zorunda kalmışlardır.

Tabiat İnsanlarının Çingene Evrensel Milletine katılma süreci günümüzde dahi halen devam etmektedir. Orta Hindistan'daki Birhor tabiat insanları yakın zamanlarda yaşadıkları cennet misali bölgelerdeki kaynakların komşu Gaco toplulukları tarafından tüketilmesi nedeniyle Çingene Usulü Geçim Yollarını benimsemek durumunda kalmışlardır. Kuzey Hindistan'daki Korwa tabiat insanları kaynakların azalması ile birlikte avcılık yapamaz hale gelmişler ve bambulardan ördükleri sepetleri Gacolara satarak geçinmek zorunda kalmışlardır. 1970-1980 yıllarında yaşam alanları yok olmaya başlayan Güney Hindistan'daki Sabraslar büyük bir hızla göçebe cambazlar, sihirbazlar ve panayircılar olarak çalışmaya başlamışlardır.

Ruanda'da yaşadıkları büyük ormanlık arazilerdeki kaynakları Tutsi ve Hutu Gacoları tarafından tüketilmesiyle beraber Twa tabiat insanların çok önemli bir bölümü çömlükçilik ve sepetçilik yaparak geçimlerini temin etmek zorunda kalmışlardır. Benzer bir durum Etiyopya'daki Fuga tabiat insanları, Angola'daki Thwalar, Kenya'daki Waatalar ve benzeri pek çok grup için de geçerlidir.

Yakın dönemde Çingene Evrensel Milletine katılan tabiat insanlarına ilişkin verdiğimiz örneklerin Güney Asya ve Afrika'dan olması tesadüf değildir. Bunun en önemli nedeni bu bölgelere yakın dönemlere kadar tabiat insanların yaşayabileceği geniş ormanlık arazilerin varlıklarını koruyucu oluşudur. Buna karşılık dünyanın farklı bölgelerinde bu süreç çoktan yaşanıp bitmiştir. Tarihi ve arkeolojik kaynaklardan dünyanın farklı bölgelerinde yaşamış olan çok sayıda tabiat insanı topluluğunun zaman içerisinde kaynaklarının başkaları tarafından tüketilmesi nedeniyle Çingene Evrensel Milletine katıldığı kolaylıkla anlaşılabilir.

Tüm bu örnekleri vermekteki amacımız tabiat insanlarının yaşam alanlarının dış koşulların etkisiyle bu şekilde ortadan kalkmasa ekmek için kimseye el açmak zorunda kalmayacakları gibi muhtemelen tamamen farklı bir şekilde gelişim göstereceklerini ortaya koymaktır. Bu açıklamalardan kolaylıkla anlaşılacağı üzere tabiat insanlarının göçebe zanaatçılığı benimseyerek Çingene Evrensel Milletine dahil olmaları kendi tercihleri değil şartların zorlaması sonucunda gerçekleşmiş bir durumdur.

Birhor Tabiat İnsanları

Göçebe zanaatçılığı benimseyerek Çingene Evrensel Milletine katılmaya zorlananlar sadece tabiat insanları olmamıştır. Başlangıçta yerleşik tarımcılık ve sürü sahibi göçebelikle geçinen kimi Gaco kavimleri yaşadıkları büyük felaketlerin neticesinde göçebe zanaatçılığı benimseyerek Çingene Evrensel Milletine katılmışlardır.

Pek çok Gaco kavmi için toprak ve sürü sahipliği sadece bir geçim kaynağı değil aynı zamanda mevki göstergesidir. Her Gaco kavminin daha fazla toprak ve hayvan sürüsüne sahip olan bireyleri o toplumlarda hürmet edilen, sözünün ağırlığı olan insanlardır. Kavimler arası ilişkilerde de daha fazla sürü sahibi olan kavimler güçlü ve yönetici konumda bulunurlar. Buna karşılık küçük sürüleri ve az toprakları olan Gaco kavimleri diğerlerinden daha az saygı görürler.

Gaco kavimleri toprak ve hayvan sahipliğinin, gücün ve prestijin en önemli göstergesi olduğunu bildikleri için bütün imkanları ile sahip oldukları hayvan sürülerini ve topraklarını korumaya çalışırlar. Bu uğurda savaşmaktan, kan dökmekten asla çekinmezler. Buna rağmen kavimler arası savaşlar ve kimi zaman da doğal felaketler nedeniyle kimi Gaco kavimleri sahip oldukları kaynakları yitirebilirler. Büyük bir istila sonucu topraklarını, büyük bir savaş sonucu hayvan sürülerini kaybedebilirler.

Hayvanlarını ve topraklarını kaybeden Gaco kavimlerinin önünde iki seçenek vardır. Ya kendileri üzerinde hakimiyet kuran Gaco kavminin boyunduruğuna girerek onun hayvanları için çobanlık yapacak, topraklarını süreceklerdir ya da göçebe zanaatçılığı benimseyerek Çingene Evrensel Milletine katılacaklardır. Her ne kadar kendilerini yenen kavmin hayvanlarına bakmak yeterince onur kırıcı olsa da, bir zamanlar sürü sahibi olan bir Gaco kavminin Çingene Usulü Geçim Yollarını benimsemesi de aynı ölçüde zordur. Herhangi bir Gaco kavminin bu statüyü kabul edebilmesi için koşullar tarafından tam anlamıyla bu tercihe zorlanmış olması gerekir.

Tarihin çeşitli dönemlerinde Çingene Evrensel Milletine katılan Gacoları dair yazılı kaynaklara ulaşmak çok nadir rastlanılabilen bir durumdur. Zira genellikle savaşların kazanan tarafları tarafından yazılan tarih, kaybedenlerin dramları ile fazla ilgilenmez. Çingene Evrensel Milletine katılan Gacoların izlerine daha ziyade sözlü kaynaklarda ve dilden dile aktarılan efsanelerde rastlayabiliriz. Konuyu fazla uzatmamak için burada birkaç örneği aktarmakla yetineceğiz.

Türkiye'nin güney doğusunda Mıtrıp olan adlandırılan Çingene gruplarının bir bölümü aslında eskinin tarımcı ve sürü sahibi Gacolarıdır. Buna karşılık zamanla topraklarını ve hayvanlarını kaybeden bu Gaco grupları ya köklü Çingene gruplarına (Domlar, Gewendeler) katılarak ya da kendi bağımsız gruplarını teşkil ederek göçebe zanaatçılığa başlamışlar, Çingene Usulü Geçim Yollarını benimsemişlerdir.

15. ve 16. yy'ın İngiltere'sinde topraklarından koparılmış çok geniş bir köylü grubunun varlığı çeşitli kaynaklarda ifade edilen bir gerçektir. Bazı antropologlara göre bu grubun önemli bir bölümü daha sonra kentlerin ücretli çalışanları haline gelmişlerdir. Bazıları ise bölgede yaşayan Çingene gruplarına katılarak ya da kendi gruplarını oluşturarak göçebe zanaatçılığa başlamışlardır. Bugün bütün ayrıntılarına hakim olamasak da bu dönemde yaşananlar kaynaklarından koparılan Gaco gruplarının Çingene Evrensel Milletine katılımının en parlak örnekleri olarak kabul edilebilir.

Güney Etiyopya'da yaşayan Waata Çingenelerine karşı bölgede yaşayan Gaco gruplarında büyük bir önyargı hakimdir. Bu nedenle Çingenelerle Gaco grupları arasında evliliklere bölgede çok nadir rastlanmaktadır. Buna karşılık bölgedeki önemli Gaco gruplarından olan Sakute deveci Gacoları 1960 yılındaki Shifta savaşında hayvanlarının önemli bir bölümünü yitirdikten sonra Waata Çingeneleri ile sıklıkla evlilikler ilişkileri kurmaya başlamışlardır. Bir manada Sakute devecileri hayvanları ile birlikte onları Gaco Evrensel Milletine bağlayan sosyal bağlarını da yitirmişler ve Çingene Evrensel Milletine dahil olma sürecini yaşamaya başlamışlardır.

4-Neden Atalarımız Alternatif Geçim Yolları Aramadı?

Evet, atalarımız şartların zorlaması ile Çingene Usulü Geçim Yollarını benimsediler. Peki neden dolayı binlerce yıl boyunca alternatif geçim yolları aramadılar? Çok mu tembeldi atalarımız yoksa şartları zorlamaya cesaretleri mi yoktu?

Atalarımız çok cesur insanlardı. Hiç tanımadıkları köylere gider, belki dillerini bile doğru dürüst bilmedikleri insanlara zanaat ürünlerini satmaya çalışırlardı. Atalarımız fazlasıyla çalışkandı! Kovulmak, hakarete maruz kalmak ve zaman zaman şiddet görmek dahi onların azmini kırmaz; mevsimi geldiğinde çocuklarına bir parça ekmek getirebilmek için en ücra yerleşim bölgelerine giderlerdi. Kimi zaman eşek sırtında, kimi zamansa yaya... Tam da bu nedenle, Hindistan'da demiryolları kurulmadan önce dağ köylerine dahi ulaşım onlarla ticaret yapabilen Çingene kavimleri, yeni sanayi ürünlerini buralara ulaştırdıkları için İngilizler tarafından övgüyle karşılanmışlardır. Buna karşılık demiryollarının kurulmasıyla Hindistan'ın her bölgesi artık kolaylıkla ulaşılabilir hale geldiğinde, Hindistan'daki kardeşlerimizin ataları resmen "suçlu kabileler" olarak ilan edilmişlerdir.

Hindistan Çingeneleri

Cesaretleri ve çalışkanlıkları bu derece gözler önünde olmasına rağmen, atalarımız neden şartları zorlamadılar? Neden Çingene Usulü Geçim Yolları ile yetinip tarım ve hayvancılık yapmaya gayret göstermediler? Bu soru doğru bir soru değil. Zira sorunun çıkış noktası yanlıştır. Atalarımız her fırsat bulduklarında alternatif geçim yollarını denemişlerdir. Tarım, hayvancılık, avcılık ve yiyecek toplayıcılığı... Tabiatla doğrudan bağlarının koparılmadığı her yerde atalarımız içine düşülen kısır döngüyü kırmak için ellerinden geleni yapmışlardır. Bu yöndeki çabalarına karşılık çoğu zaman önlerine aşılmaz engeller çıkarılmıştır. Bu engeller kimi zaman kaba güce dayanan ve resmen ilan edilmemiş engellemeler şeklinde olsa da kimi yerlerde Çingenelerin Çingene Usulü Geçim Yolları dışındaki araçlarla geçinmeleri fiilen yasak kapsamına dahi eklenebilmiştir.

Çingene kavimlerinin hayvancılık ve tarımla uğraşmalarına ilişkin çok sayıda örnek vermek mümkündür. Ne var ki bunlar genellikle istisnai örneklerdir. Normal şartlarda gerçekleşmesi mümkün olmayan bir dizi olayın neticesinde, tarım ve hayvancılık için gerekli kaynaklara sahip olmayı başaran atalarımız hiç tereddüt etmeden geçimlerini bu yoldan temin etmeye başlamışlardır.

Bazı bölgelerde Gaco kavimleri, coğrafyanın şartları ya da iklim özellikleri nedeniyle tek bir hayvan türünün sürülerini yetiştirmeyi kendileri için yeterli kabul etmişlerdir. Bunun nedeni iklim koşulları ve coğrafi şartlar nedeniyle diğer hayvan türlerini beslemenin yeterince verimli olmamasıdır. Arabistan coğrafyasında Bedevi Gacoları deve sürülerine sahiptirler. Çöldeki merkez otlak alanlarını ve önemli su kaynaklarını kontrolleri altında tutar hayvanlarını da bu bölgelerde otlatırlar. En güçlü ve sağlıklı deve sürülerine onlar sahiptirler. Bu durum bölgenin eski Çingenelerinden olan Hutaymlar için önemli bir fırsat yaratmıştır. Gacoların deve çobanlığı ile uğraşması sayesinde, Hutaym Çingeneleri keçi, koyun ve zayıf develerden oluşan hayvan sürüleri edinebilmiştir. Ne var ki çölün en önemli vahaları Bedevi Gacolarının kontrolünde olduğu için hayvanlarını ancak çölün çevre bölgelerinde otlatabilmektedirler.

Çöl Çingeneleri

Çingene kavimleri imkan ve fırsat bulabildiklerinde tarım yapmayı da denemişlerdir. Tokat'ın Ormancık Köyü'nde yaşayan Şadoğulları ailesi 1939 yılında yaşanan deprem nedeniyle büyük zarar görür. Bunun üzerine bölgeyi terk etmeye karar verirler. Topraklarını oldukça ucuza demircilikle geçinen turani asıllı göçebe zanaatçı bir kavim olan Geygellere satarlar. O tarihten itibaren Geygel demircileri bölgede tarımla uğraşmaya başlarlar. Anadolu'nun pek çok coğrafyasında tarımla uğraşılan toprakların değerlerini yitirmesi, verimsizleşmesi veya doğal afetler gibi nedenlerle boşalması sonucunda buralara yerleşen Çingene kavimlerinin küçük çaplı tarım yapmaya başladığı yerleşim bölgelerine rastlanabilir.

19. yy'ın başında Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılması sürecinde yaşanan nüfus hareketleri çoğu tarımcı Gaco kavminin topraklarını boşaltarak başka coğrafyalara göç etmesine neden olmuştur.

Buralara yerleşen Çingene kavimleri tarımla uğraşmaya başlamışlardır. Özellikle Kuzey Doğu Anadolu'da tarımla uğraşan toplumların arasında ataları elekçilikle geçimlerini temin etmiş olan çok sayıda Çingene kavminin olduğunu biliyoruz.

Atalarımız her dönemde, karşılına her imkan çıktığında Çingene Usulü Geçim Yolları dışındaki alternatif yollardan geçimlerini temin etmeye gayret göstermişlerdir. Bu konuda dünyanın farklı coğrafyalarından sayısız örnek verme imkanına sahibiz. Buna karşılık bu hiç de kolay değildir. Her şeyden önce Gaco kavimleri toprak ve evcil hayvan sürülerini büyük ölçüde aralarında paylaşmışlardır. Herhangi bir coğrafyada herhangi bir dönemde en değerli tarım arazileri, en değerli hayvan sürüleri Gaco kavimlerinin elindedir. Hatta Gaco kavimleri bu hayvan sürüleri ve araziler için birbirleriyle savaşmaktadır.

Atalarımız esas itibarı ile hep barışçı toplumlar olmuşlardır. Nüfuslarının Gaco kavimlerine kıyasla az olması ve sahip oldukları barışçı kültür onların dünya malı için yapılan bu savaşların içinde olmasını engellemiştir. Tarım ve hayvancılık için gerekli doğal kaynaklar Gaco kavimleri tarafından paylaşılmış olduğu için atalarımız ancak onların boşaltmak zorunda kaldığı veya çeşitli nedenlerden dolayı tercih etmedikleri doğal kaynakları kullanabilmişlerdir. Bu durum fiili olarak atalarımızın Çingene Usulü Geçim Yolları dışındaki alanlara yönelmesini her dönemde zorlaştırmıştır. Sonuç itibarı ile sanayi öncesi dönemde Çingene Usulü Geçim Yolları'nın dışındaki ekonomik faaliyetlerden geçimlerini temin eden Çingeneler hep küçük bir azınlık olarak kalmışlardır.

Günümüzde dahi kimi coğrafyalarda, Çingenelerin tarım ve hayvancılıkla uğraşmaları o coğrafyalarda hakim ve güçlü konumdaki kişiler tarafından yasaklanmıştır. Bu yasaklar nedeniyle Çingenelerin alternatif geçim yolları bulabilmeleri neredeyse imkansız hale gelmektedir.

Büyük çoban Gaco aşiretleri tarafından yönetilen bir kabile demokrasisi olan Somali'de Çingene kavimlerinin tarım ve hayvancılıkla uğraşmaları fiilen yasaklanmıştır. Ayrıca Çingenelerin siyasetle uğraşmalarına da tepki gösterilmektedir. Pek çok Çingene kavmi adeta sadece geleneksel mesleklerini yapmaya mahkum edilmişlerdir. Afrika'nın Sahel bölgesinde yaşayan Wolof Gacoları, Neeno Çingenelerin toprak sahibi olmalarını ve tarım yapmalarını engellemektedirler. Neeno Çingeneleri, Wolof kanunlarına göre politik ve askeri hiçbir etkinliğe dahil olamazlar. Ne ilginçtir ki Wolof toplumunda savaşçı ve ev kölelerinin dahi toprak sahibi olma hakkı vardır. Afrika'da pek çok Çingene kavmi bu ve benzeri yasaklamalarla karşı karşıya kalmaktadır.

Somali Çingeneleri

Tarihin çeşitli dönemlerinde Çingene kavimlerine benzeri bazı yasaklamaların getirildiği kaynaklardan izlenebilmektedir. İlginç bir biçimde Orta Çağ Anadolu'sunda Çingenelerin at sahibi olmalarına yasaklama getirilmiştir. Bu yasağın gerekçesi at sahibi olan Çingenelerin eşkiyalık yapmaları olarak gösterilmiştir. Aslında bu noktada ilginç olan "eşkiyalık" ya da "yağma" olarak adlandırılan faaliyetlerin pek çok çoban Gaco kabilesinin geçim yolları arasında yer alıyor oluşudur. Hatta yağmanın paylaşılması dahi "Ganimet paylaşımı" adı altında kabile kültürü çerçevesinde şarta bağlanmıştır. Bu kabilelerin arasında da at sahipliğinin getirdiği hızlı hareket avantajını kullanarak yağma yapanların varlığı çeşitli olaylardan anlaşılabilir. Buna karşılık herhangi bir dönemde at sahipliğinin Gaco kabilelerine yasaklandığına ilişkin herhangi bir bilgi elimizde bulunmamaktadır.

Çingene kavimlerinin farklı geçim yollarına sahip olmalarının fiilen yasaklanmasına ilişkin herhalde en canlı örnek kast sistemidir. Hindistan ve Güneydoğu Asya'nın çeşitli coğrafyalarında yaygın olan kast sistemi aslında her bir kastın kendine ait belli bazı uzmanlık alanları olmasının önemine işaret eder. Bu sistemde Çingene Usulü Geçim Yolları kapsamında yer alan pek çok meslek en alt kasta ya da kast dışı olarak kabul edilen Dalit toplumuna layık görülmüştür. Kast sistemine göre kişi doğduğu kastı değiştiremez. Ait olduğu kastın yükümlülüklerinden kurtulabilmek için bir daha dünyaya bir başka kastın mensubu olarak gelmeyi beklemesi gerekmektedir. Bu haliyle kast sistemi çok büyük bir coğrafyada atalarımızı Çingene Usulü Geçim Yollarına mahkum eden mekanizmalardan biri olarak görülmektedir.

5-Sanayi Sonrası Dönemde Çingene Yaşamı

Sanayi ile birlikte Çingene kavimlerinin durumları daha da kötüleşti. Sanayi, daha öncesinde bizler tarafından yapılan ve atalarımızın geçimlerini temin ettiği pek çok zanaatı gereksiz hale getirdi. Fabrika ürünü metal eşyalarla, sepetlerle, kalaycılığı gereksiz hale getiren mutfak ürünleriyle birlikte atalarımızın el emeği göz nuru zanaatları gözden düşmeye başladı. Geçmişte bizim tarafımızdan yapılan dişçilik, halk hekimliği, şifacılık (psikolojik tedavi), ilaç yapma gibi hizmetlerin modern kurumlar tarafından üstlenilmesi ise atalarımızın tüm geleneksel geçim yollarından yoksun kalmalarına neden oldu.

Sanayi sadece bizlerin değil tarım ve hayvancılıkla uğraşan Gaco kavimlerinin de hayatını değiştirdi. Tarım ve hayvancılık modern tekniklerle yapılmaya başlandığında bu alanda çalışan nüfusun büyük bölümü kentlere yerleşmeye başladı. Geçmişte büyük hayvan sürüleri, geniş toprakları olanlar kentlerdeki hayatlarına daha avantajlı başladılar. Topraklarının ya da hayvanlarının bir bölümünü satarak sermaye yaptılar. Çeşitli sektörlerde çalışan küçük işletmeler kurdular. Geçimlerini esnafılık ve girişimcilikle temin ettiler. Daha az toprakları veya hayvan sürüleri olanlarsa genellikle başkalarının yanında ücretli olarak çalışmaya başladılar.

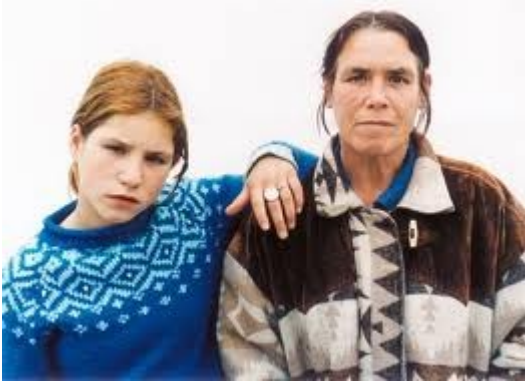
Sanayi sonrası dönemde köyleriyle olan bağlarını tümüyle koparmayan Gaco kavimlerinin mensupları için köyden gelen erzak yardımı önemli bir destektir. Köylerindeki varlıklarını satanların ise kendilerini bir süre için kentlerde idare edecek iyi kötü bir sermayeleri vardı. Atalarımız ise binlerce yıl boyunca gösterdikleri bütün çabalarına rağmen bu kaynaklara sahip olmaları engellendiği için kentlere hemen hemen sıfır sermaye ile geldiler. Son derece zor koşullarda ve kıt kaynaklarla çalışmaya başladılar.

Geleneksel mesleklerini kaybeden Çingene kavimleri ya başkalarının tercih etmediği, düşük gelirli ve insan sağlığı için tehlike arz eden işlerde ücretli olarak ya da herhangi bir güvencesi ve sabit geliri olmayan, çoğunlukla düşük gelirli işlerde kendi hesaplarına çalışmaya başladılar. Bu işlerin toplumdaki saygınlığı çok düşüktü. Farklı toplum kesimleri bu meslekleri tercih etmiyorlardı. İlginç bir biçimde atalarımız ancak Gaco kavimleri tarafından tercih edilmeyen mesleklerde çalışma imkanı bulabiliyorlardı.

Geleneksel mesleklerin kaybı sonrasında Çingenelerin yeni geçim yolları bulmasına ilişkin

dünyanın farklı coğrafyalarından sayısız örnek vermek mümkündür. Burada az sayıdaki birkaç örnekle konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmak istiyoruz.

Asıl meslekleri olan kalaycılığın ortadan kalması ile beraber İrlanda'nın Pavee Çingeneleeri hurdacılığa ve işportacılığa başladılar. Paveeler aynı zamanda yolların asfaltlanmasında çalıştılar. Kağıt, demir ve bakır toplayarak geri dönüşüm sürecine katkıda bulundular. Asıl meslekleri kalaycılık olan İspanya'nın Quinquis Çingeneleeri mesleklerini kaybettikten sonra çeşitli giysi ve tuhafiye ürünlerinin satışına başladılar. Asıl meslekleri nalbantlık ve bıçak bileyciliği olan Hollanda ve Belçika'nın Reiziger Çingeneleeri mesleklerinin yok oluşu ile birlikte ucuz giysi ticareti ve ikinci el araba alım satım işleri ile ilgilenmeye yöneldiler.

İrlanda Çingeneleeri

Balkanların farklı bölgelerinde yaşamlarını sürdüren Rudari Çingeneleerinin geleneksel meslekleri olan tahtadan çeşitli ev eşyaları üretme zanaatı büyük ölçüde ortadan kalkmıştır. Bunun üzerine Rudariler geçimlerini tarım işçiliği, halı ticareti, mevsimlik işçilik ve kısmen fabrika işçiliği ile karşılamaya başlamışlardır. Afrika'daki Çingene gruplarından M'allaeminlerin en yoksulları geleneksel mesleklerini yitirdikten sonra evlere temizliğe gitmeye, liman işçiliğine ve tarım işçiliğine başlamışlardır. Yine Afrikalı bir Çingene grubu olan Nyamakalawlar geleneksel meslekleri olan demirciliğin etkisini kaybetmesiyle tarım işçisi olarak çalışmaya başlamışlardır.

Türkiye'nin batı bölgelerindeki Roman Çingeneleeri arasında ayı oynatıcılığı ve kalaycılıkla geçinenler mesleklerinin ortadan kalkması sonrasında kağıt ve hurda toplayıcılığı ile geçimlerini temin etmeye başlamışlardır. Türkiye'nin büyükşehirlerinde yaşayan bazı eski sepetçiler mesleklerinin yitimi ile birlikte seyyar çiçek satışına başlamışlar ve adeta yeni bir sektörün ortaya çıkmasını sağlamışlardır. Türkiye'nin Trakya bölgesindeki fabrikaların bazıları mevsimlik olarak üretim yapmakta ve işçilerine sürekli maaş veremedikleri için Roman Çingeneleerini çalıştırmaktadırlar. Özellikle Doğu ve Orta Karadeniz'de yoğun bir nüfusu sahip olan Lom, Elekçi ya da Poşa grupları ise elekçilik ve kalaycılık gibi geleneksel mesleklerin yokoluşu ile beraber geçimlerini bohçacılık yaparak temin etmeye başlamışlardır.

6-Çingeneleer Hangi İşlerde Çalışabilir?

Herhangi bir alanda Çingeneleerinin çalışabilmesi o alanda çalışmayı talep eden Gaco kavimlerinin sayısının az olması ile mümkün olabilmektedir. Örneğin 1960'lara kadar Türkiye'de ham tütünün yarı-işlenmiş tütüne dönüştürüldüğü fabrikalarda neredeyse sadece çeşitli gruplardan gelen Çingeneleer çalışmış, tütüncülük adeta Çingeneleerle özdeşleşen bir iş kolu olmuştur. Buna karşılık 1950 sonrası büyük şehirlere kırsal bölgelerden Çingene olmayanların kitlesel bir biçimde yerleşmeye başlamaları ve tütün işinin teknolojik gelişmelerle birlikte daha kolay bir meslek haline almasıyla beraber bu alanda çalışan Çingeneleerinin oranı hızla düşmeye başlamıştır. Tütün sektöründe çalışma imkanını kaybeden Çingeneleer ayakkabı boyacılığı, müzisyenlik, kunduracılık, işportacılık gibi işlerde çalışmayı denemişlerdir.

Özellikle kriz dönemlerinde, Gaco kavimlerine mensup bireylerin tercih etmediği işler dahi popüler hale gelebilmektedir. Bu durumda daha önce Çingenelerin çalıştığı mesleklerde ciddi bir rekabet ortaya çıkmakta; nüfus ve sermaye gücünü kullanan Gaco grupları Çingeneleri bu mesleklerden dışlayabilmektedir. Türkiye'nin Samsun ilinde ev temizliği büyük ölçüde Çingenelerin yaptığı bir işken 5-6 yıl içerisinde köylerde geçim imkanlarının daralmasıyla bu işlerde çalışmak isteyenlerin artışı Çingenelerin ev temizliği alanındaki konumunu sarsmaya başlamıştır. Aynı bölgede geçmişte ayakkabı boyacılığı büyük ölçüde Çingeneler tarafından yapılmaktayken gün geçtikçe Gaco kavimlerinden gelen bireyler de bu mesleği tercih etmek başlamakta ve bu durum Çingenelerin alandaki geçim imkanlarını daraltmaktadır. Son yıllarda geçmişte neredeyse tamamen Çingenelere özgü bir iş olan çiçekçiliğin de başka kökenlerden gelen bireyler tarafından yapılmaya başlanması da özellikle işaret edilmesi gereken bir durumdur.

Çingeneler tarafından yapılan meslekler genellikle en az gelir getiren ve en meşakkatli işlerdir. Kimi zaman kardeşlerimiz büyük bir çaba ve azimle bu işlerde küçük çaplı da olsa bir sermaye biriktirmeyi başarabilirler. Ne yazık ki Çingeneler tarafından yapılan herhangi bir iş, başkaları tarafından gelir getirici ve avantajlı alanlar olarak algılanmaya başlandığında, farklı kökenlere mensup bireyler de bu meslekleri tercih etmeye başlamaktadırlar... Daha da önemlisi Gaco kavimlerine mensup bireyler nüfuslarının kalabalıklığını, daha organize olmalarını ve çeşitli bağlantıları kullanarak Çingeneleri bu geçim alanlarından neredeyse tümüyle dışlamayı başarabilmektedirler. Özellikle işportacılık alanında gördüğümüz gibi farklı kökenlerden gelen grupların mesleğe girişi ile birlikte Çingeneler için bu alanda çalışmak yeniden zorlaşmaktadır. Bu şartlar altında kardeşlerimiz geçinebilmek için farklı kökenlerden gelen insanların tercih etmediği, düşük gelirli mesleklerin arayışına girişmekte; kentte tutunma çabasına her seferinde sıfırdan başlamaktadırlar.

7-Çingene Mahalleleri ve Göçebelik

Atalarımız hakkında yüzlerce asılsız efsane üretilmiştir. Bunlardan bir tanesi de atalarımızın, eski Çingenelerin göçebelğe düşkün olduklarıdır. Bu düşüncüyü savunanlara göre atalarımız göçebeliği çok sevdiği için yerleşik hayata geçmeyi reddetmişlerdir. Bu sözler gerçeği hiçbir biçimde yansıtmıyor. Çingeneler tarihin her döneminde kendi istekleriyle değil zorunluluktan ötürü göçebe yaşamak durumunda kalmışlardır.

Geçmişte atalarımız iki nedenden ötürü göçmüşlerdir. Birinci olarak meslekleri gereği yılın belli dönemlerinde kışları geçirdikleri kamp alanlarından, mahallelerinden ayrılmaları gerekmiştir. Özellikle baharla birlikte zanaatlarını icra edecekleri bölgeler arasında dolaşan atalarımız yolculuklarını tamamladıktan sonra kışları geçirdikleri mahallelerine veya kamp bölgelerine geri dönmüşlerdir. Göçebelğin ikinci ve en önemli nedeni ise Çingenelerin herhangi bir bölgede sürekli yerleşim kurmalarının engellenmiş olmasıdır. Atalarımız herhangi bir bölgede köklü bir biçimde yerleşme imkanı bulamadan yaşadıkları bölgelerden ayrılmaya zorlanmışlardır.

Sanayi öncesi dönemlerde gerek kent gerek kasaba gerekse köy tipi yerleşimler dışarıdan gelen yabancılara olumsuz yaklaşmaktadırlar. Yabancı bir göçmen olarak kırsal ya da kentsel bir bölgeye yerleşmeniz ancak o bölgenin temsilcilerinden alacağınız özel bir izinle mümkün olabilmekteydi. Bizim atalarımız sözkonusu olduğunda ise yerleşik yaşayanların çok daha katı bir anlayışa sahip olduğunu biliyoruz.

Çingenelerin ürettiği zanaatlardan ve sunduğu hizmetlerden yararlanma konusunda hiç tereddüt etmeyen köylü veya kentliler yerleşimci, Çingenelerin geçici çadırlarının bile kendi yerleşimlerine belli bir mesafeden daha fazla yaklaşmasını istememişlerdir. Tarihte rastladığımız kimi istisnai örneklerde ise herhangi bir Çingene kavminin ancak mevcut yerleşim alanlarının dışında yerleşmelerine izin verilmiştir. Nüfus artışı nedeniyle zorunlu yerleşime tabi tutuldukları dış bölgelerden çıkararak şehir veya köy merkezlerinde yerleşmeye başlayan Çingeneler ise zorunlu olarak yeniden mevcut yerleşim alanının dışına çıkarılmışlardır. Çingenelerin sanayi öncesi

dönemde şehir merkezlerinde yaşamaları ancak yapımında çalıştıkları kalelerin civarında yerleşerek mahalle kurmaları gibi özel durumlarda rastladığımız istisnai bir haldir.

Sanayi sonrası dönemde kentlerde bir büyük dönüşüm yaşanmıştır. Geçmişte kentlerin dışında kalan yerleşim alanları kentlerin kalabalıklaşarak büyümesi sonucunda kentin içi haline gelmişlerdir. Şaşırtıcı bir şekilde bu gelişme ile birlikte Çingene kavimlerinin geleneksel mahallelerinin ortadan kaldırıldığı ve yeniden şehir dışında yaşamaya zorlandıkları görülmektedir. Doğal gelişimin sonucunda kentin bir parçası olabilecekken kentin dışında yaşamaya zorlanmak Çingenelerin toplumla bütünleşmelerinin daha da güçleşmesine neden olmuştur.

Bazı kentlerde kentin iç bölgelerinde yer alan kimi yerleşim alanlarının zamanla eskimesi ve gözden düşmesiyle birlikte bu alanların farklı kesimler tarafından tercih edilmemeye başladığı durumları görmek mümkündür. Böyle zamanlarda sayıca küçük gruplar halinde de olsa Çingene grupları şehir merkezlerinde yaşamaya başlarlar. Ne var ki bu da geçici bir durumdur. Şehir merkezinde ki gözden düşmüş bölge kısa zamanda yenilerek değerli hale getirildiğinde çeşitli araçlar ile bu bölgelerde yaşayan Çingeneler şehir dışındaki yerleşim bölgelerine yönlendirileceklerdir.

Sanayi öncesi ve sanayi sonrası dönemde çoğu zaman bilinçsiz bir biçimde uygulanan bu politikalar Çingenelerle birlikte yaşadıkları toplumların diğer kesimleri arasındaki uçurumu daha da derinleştirmiştir.

8-Sonuç

Çingenelerle Çingene olmayanlar arasındaki yabancılaşma binlerce yıl öncesine uzanmaktadır. Bu yabancılaşma 4 temel adaletsizliğin sonucu ortaya çıkmıştır. Gelin yazı boyunca ayrıntılı bir biçimde anlattığımız bu 4 temel adaletsizliği özetleyelim.

1) Geçimlerini doğal kaynakların zengin olduğu cennet misali bölgelerde avcılık ve yiyecek toplayıcılığı ile sağlayan Tabiat İnsanlarının doğal kaynaklarına; tarımcı ve hayvancılıkla geçinen kavimler tarafından el konulması ile birlikte Tabiat İnsanları Çingene Usulü Geçim Yolları ile geçinmeye zorlanmıştır. Böylelikle Tabiat İnsanlarının çocukları, çeşitli zanaat ve hizmetleri sundukları tarım ve hayvancılıkla geçinen kavimlerden gıda maddeleri olarak geçimlerini temin etmişlerdir. Çingeneliğin global bir kast olarak doğuşu bu şekilde gerçekleşmiştir. Ayrıca savaşlar ve doğal afetler gibi çeşitli nedenlerle hayvanlarını ve tarım arazilerini kaybeden Çingene olmayan kimi kavimler de Çingene Usulü Geçim Yollarını benimseyerek Çingene Evrensel Milletine dahil olmuşlardır.

2) Çingene Evrensel Milletine mensup kavimlerin tarım ve hayvancılıkla uğraşmaları kimi zaman fiilen kimi zaman resmi olarak yasaklarla engellenmiştir. Kimi yerlerde Çingene kavimlerinin hayvan ve tarım arazisine sahip olmaları yasak kapsamına alınmıştır. Kimi yerlerde ise hayvan sürüleri ve tarım arazilerinin Çingene olmayan kavimler tarafından kontrol altına alınmış olması Çingene kavimlerinin tarım ve hayvancılık yapabilmelerini fiilen engellemiştir.

3) Sanayi sonrası dönemde Çingenelerin geleneksel meslekleri büyük ölçüde işlevsiz hale gelmiştir. Çingene toplulukları bu noktadan itibaren başkaları tarafından tercih edilmeyen ve insan sağlığına zararlı işlerde çalışmak zorunda kalmışlardır. Bu durumun en önemli nedeni köylerinde sahip oldukları toprakları ve hayvan sürüleri sayesinde kentte ayakta kalmalarını sağlayabilecek küçük bir sermayeye sahip olan Çingene olmayan kavimlere karşılık Çingene kavimlerinin atalarından aldıkları zanaat bilgisi dışında hiçbir sermayeye sahip olmamalarıdır. Ayrıca Çingene olmayanların Çingeneler hakkında sahip olduğu ön yargılar, Çingenelerin farklı alanlarda çalışabilmelerini ciddi bir biçimde engellemektedir.

Çingene kavimlerinin sanayi sonrası dönemde çalışmak zorunda kaldıkları zor, insan sağlığına zararlı ve düşük gelir getiren meslekler zaman içerisinde daha fazla gelir getirmeye başladığında ya

da teknolojik gelişmelerin etkisiyle daha kolay yapılabilir hale geldiklerinde bu mesleklere Çingene olmayanlar yaygın bir biçimde girmeye başlamışlardır. Çingene olmayanların bu mesleklere baskın hale gelmesi ise hem rekabeti arttırmış hem de zamanla Çingeneleri bu alanlarda çalışamaz hale getirmiştir. Böylelikle Çingeneler yeniden başkaları tarafından tercih edilmeyen düşük gelirli işleri yapmak durumunda kalmışlardır. Bu durum Çingeneleri çok derin bir yoksulluğa mahkum etmekte, az sayıdaki şanslı insan dışındaki milyonlarca insan sefalet koşullarında yaşamaktadır.

4) Gerek sanayi öncesi gerekse sanayi sonrası dönemde Çingene kavimlerinin merkezi alanlarda yerleşmeleri çeşitli araçlarla engellenmiştir. Zaman içerisinde kentlerin büyümesi ile birlikte merkezi hale gelen Çingene yerleşimleri yeniden şehir dışına itilmiş ve bu hatalı uygulamayla Çingenelerin içinde yaşadıkları toplumlarla bütünleşmeleri engellenmiştir. Neticede gözden ırak olan gönülden de ırak olmuş Çingenelerle Çingene olmayanlar arasındaki yabancılaşma daha da artmıştır.

Sayıdığımız bu 4 madde; bir sosyal grup ya da global kast olarak Çingene Evrensel Milletinin dünyanın dört bir yanında karşılaştığı ortak acıların temel nedenleridir. Bizler Çingene Evrensel Milletine mensup kavimlerin üyeleri olarak çeşitli şartların neticesinde ortaya çıkan bu 4 büyük adaletsizliğin kurbanlarıyız. Bugün bizlerle Çingene olmayanlar arasında bir yabancılık varsa bunun en temel nedeni bu süreçlerde yaşanan acılar ve mağduriyetlerdir. Bu acılar ve mağduriyetler telafi edilmeden mevcut yabancıliğin ortadan kaldırılması maalesef mümkün değildir.

Batı Avrupa, Doğu Avrupa, Orta Asya, Afrika, Hindistan, Güneydoğu Asya... Dünyanın çeşitli bölgelerinde Çingene Evrensel Milletine mensup kavimler benzer acıları yaşamaya devam ediyorlar. Batı Avrupa'nın Paveelerinin, Yenichelerinin, Quinquisların, Sintilerinin; Doğu Avrupa'nın Romlarının, Rudarilerinin; Orta Asya'nın ve Anadolu'nun Abdallarının, Lomlarının, Mugatlarının, Tavaktaroshlarının; Afrika'nın Yibirlerinin, Tumallarının, Neenolarının; Orta Doğu'nun Domlarının, Helebilerinin, Sulubbalarının; Hindistan'ın Domlarının, Chamarlarının, Maharlarının, Saperalarının sorunları aynı zeminden kaynaklanmaktadır.

İnsanlık, medeniyetini başlangıcı ile kıyaslanamayacak kadar ileri bir noktaya taşıdı. Buna karşılık kökleri binlerce yıl öncesine uzanan bir sorun, insanlar arasında var olan son derece anlamsız bir ayırım; varlığını bütün canlılığı ile korumaya devam ediyor. İnsanların Çingeneler ve Çingene olmayanlar olarak ayrılması günümüzde dahi hala yüz milyonlarca insanın hayatını cehenneme çeviriyor. Yüz milyonlarca insan bu yüzden sefalet koşullarında yaşıyor, eğitim alamıyor, yeteneklerini geliştirerek insanlığa faydalı bir birey olma şansını kaybediyor.

Hiç şüphesiz insanlığın tamamını ilgilendiren küresel bir sorunla karşı karşıyayız. Bu küresel problemin insanlığa yakışan bir biçimde çözümü ise insanlık medeniyetinin ulaştığı olgunluk seviyesinin en önemli göstergesi olacaktır.

Çingene Evrensel Milletine mensup kavimler, dünyanın dört bir yanında yaşayan milyonlarca insan kültürlerini binlerce yıl içerisinde oluşturdu ve büyük zorluklara rağmen korudular. Hiçbir Çingene kavmi, kendi kültürünün ortadan kalkmasına olumlu gözle bakmayacaktır. Bu açıdan Çingenelerin asimile edilmesi hayalini taşıyanlara, Çingene kavimlerinin kültürlerini hangi şartlar altında inşa ettiklerine ve yaşattıklarına daha yakında bakmalarını tavsiye ediyoruz. Diğer taraftan Çingenelerin içinde buldukları toplumlara sağlıklı bir biçimde yaşadıkları toplumlarla bütünleşmelerini savunanların da kendilerine sormaları gereken bazı sorular var.

Bizler; Çingene Evrensel Milletini oluşturan kavimlerin mensupları; hiçbir özel ayırım ya da kayırma beklemiyor; birlikte yaşadığımız toplumların diğer yurttaşlarından farklı haklar talep etmiyoruz. Bizleri toplumun dışına iten, yaşadığımız ülkelerin eşit yurttaşları olarak yaşamaktan alı

koyan 4 büyük adaletsizliğin telafi edilmesi ve bu uygulamaların devam ettirilmemesi halinde Çingenelerin yaşadıkları toplumlarla bütünleşmelerini savunanların talep ettiği şey birkaç kuşak içinde kendiliğinden gerçekleşecektir. Uygun şartlar olduğunda Çingenelerin içinde yaşadıkları toplumlarla bütünleşebildiklerini Çingene toplumun yetiştirdiği sanatçılar, akademisyenler ve devlet adamlarının varlığı ispat etmektedir. Onlar bizi toplum dışında hapseden duvarın yüzeyindeki küçük deliklerden sızarak hayata tutunabilmeyi başaramışlardır. Duvar tümüyle yıkıldığında ise yüz milyonlarca insan hak ettikleri yere gelecek, içinde yaşadıkları toplumların saygın bireyleri olarak binlerce yılın yabancılığını kardeşliğe dönüştüreceklerdir. Bütün mesele bu duvarın nasıl yıkılacağıdır. Ya duvarın yıkılmasının gerçekten istenilip istenilmediğidir!

Not: Bu yazıda yer alan bilgiler Ali Mezarcioglu'nun "Çingenelerin Kitabı" adlı çalışmasından alınmıştır. Yazı daha önce bir seri halinde www.cingeneyiz.org sitesinde "Çingeneler Neden Asimile Olmazlar?" başlığı altında yayınlanmıştır.